

Müellif: Bursalı Mehmed Tahir

Dergi: Sebîlürreşâd

Tarih: 26 Recep 1330

Elsine-i selâse edebiyatına vâkıf fuzalâ-yı üdebâdan bir zât olup Üsküplüdür. Memleketinde “Çıkrıkçızâde” ve “Altıparmak” şöhretiyle benâm olmuşsa da ahîren ikinci şöhretiyle teşehhür etmiştir. “Nüzhet-i Cihân” mukaddimesinde ismini yazdığı sırada “Mehmed bin Mehmed eş-Şehîr bi-Altıparmak” yazdığı da ikinci şıkkı teyîd ediyor. Ulûm-ı âliyye ve ‘âliye tahsîlini vatanında ikmâlden sonra meslek-i kadîm tasavvufa da intisâb lüzûmunu derpîş ederek Üsküp Kalesi’nde defîn hâk-i tarîkat-i Bayramiyye ricâlinden Şeyh Cafer Efendi’ye bîatla gâye-i tasavvuf olan tasfiye-i vicdânede muvaffak oldu. Bâ’dehû İstanbul’a gelerek bir müddet bugün de meşher-i ilim ve fazîlet bulunan Fâtih Câmi-i Şerîfi’nde hadîs, tefsîr tedrîsiyle neşr-i fazîlet ve iktisâb-ı şöhret eyledi. Daha sonra Mısır’a rihletle buradaki tedrîsiyle de kadirşinâs ulemâ-yı Arap’ın enzâr-ı takdîrlerine mazhar olarak îfâ-yı hacc-ı şerîf için cânib-i Hicâz’a azîmet ve bâ’de edâü’l-hac yine Mısır’a avdetle ke’l-evvel ulûm-ı ‘âliye tedrîsiyle meşgûl olup 1033 tarihinde irtihâl-i dâr-ı bekâ etti. Cenâzesi bir cemm-i gafîr tarafından kaldırılarak Sûk-i Gar’da binâ-gerdesi olan mescid hazîresine defnedildi. Âsâr-ı fâzılânesi:

1) Altıparmak: Meşâhîr-i ulemâdan Molla Miskîn’in bir mukaddime dört rükn bir hâtîme üzere mürettep siyer-i enbiyâ ve sîret-i cenâb-ı Mustafa’dan bâhis “Me’âricü’n-nübüvve fî Me’ârici’l-fütüvve” ismindeki Fârisiyyu’l-ibâre eser-i meşhûrunun tercümesi olup matbûdur. Bu eser Koca Nişâncı Mustafa Bey tarafından da “Delâilü’n-Nübüvveti’l-Muhammedî ve Şemâilü’l-Fütüvveti’l-Ahmedî” ismiyle tercüme olunmuştur.

2) Tercüme-i Nigâristân-ı Gaffârî: Gaffârî şöhretiyle benâm Ahmed bin Muhammed el-Kazvînî’nin târîh-i İslâm ile hulefâ v mülûk ve nevâdir-i hikâyâttan bâhis Fârisiyyu’l-ibâre eser-i marûfunun tercümesi olup ismi “Nüzhet-i Cihân ve Nâdire-i Devrân”dır ki şâyân-ı istifâde âsârdandır. Nüshaları İstanbul kütüphânelerinin bazılarıyla Kütüphâne-i Âcizî’de vardır. Nigâristân-ı Gaffârî fuzalâ-yı Osmâniyyeden şâir-i meşhûr Şeyhülislâm Yahya Efendi tarafından da tercüme olunmuştur. Fuhûl-i ulemâdan Muînüddîn İsferâyî’nin de Ebî Saîd Bahâdırhân Cengîzî nâmına Nigâristân isminde Fârisiyyu’l-ibâre bir telifi olduğu gibi

Allâme-i Rûm İbn Kemal merhûmun da bu isimde bir eseri vardır.

3) Tercüme-i Sittîn li-Câmi'i'l-Besâtîn: Asıl eser Hücetü'l-İslâm İmâm el-Gazzâlî'nin altmış meclis üzere müretteb telîf-i makbûlü olup tercümenin bir nüshası Köprülü Kütüphanesi'nde mevcuttur.

4) Kâşifu'l-ulûm ve Fâtihu'l-fünûn: "Şerh-i Telhîsi'l-Me'ânî" tercümesi olup bir nüshası Kütüphanesi-i Umûmî'de vardır. Bu tercümenin mukaddimesindeki "Nice resâil-i dakîka ilm-i tefsîr ve hadîste ve nîce evrâk-ı münîfe usûl ve fûrûda tasnîf ettim." ibâresinden anlaşıldığı üzere sâhib-i tercümenin ta'dâd ettiğimiz âsârından başka da eserleri olduğu anlaşılıyor. Terâcim-i ahvâl kitaplarımızın bazılarında meşhûr "Mutavvel"i de tercüme ettiği muharrerse de manzûr-ı âcizi olmamıştır.

Nüzhet-i Cihân mukaddimesindeki eş'ârından:

Kâr u bârı âkilin dâim hatâ-puş olmadır

Ayb-bîn olmak revâdır serverâ câhillere

Dîde-i insâf ile nâzır olan ehl-i kemâl

Nisbet etmez şeyn ü aybı ber nefsi-kâmillere

Hazırlayan: Hasan Hüseyin Mak

Editör: Furkan Yalçinkaya

Link: http://isamveri.org/pdfosm/D00125/1328_1-8/1328_1-8_19-201/1328_1-8_19-201_TAHI_RBM.pdf